

نقش ترویج کشاورزی در کاهش ضایعات محصولات کشاورزی

طاهره امیری^۱

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا همدان

atrinparadis@yahoo.com

از بین رفتن بخش زیادی از محصولات کشاورزی و اتلاف آن‌ها از چرخه تولید تا مصرف یکی از چالش‌های جدی اکثر کشورها بخصوص کشورهای در حال توسعه می‌باشد. بر اساس آمارهای بین المللی سالانه مقدار زیادی از تولیدات بخش کشاورزی (۵۰-۱۰٪) به صورت ضایعات از چرخه تولید خارج می‌شود. در ایران نیز، به طور متوسط ۳۵ درصد از محصولات کشاورزی در مراحل گوناگون ضایع می‌شوند که این مقدار غذای ۱۵ تا ۲۰ میلیون نفر از جمعیت کشور است. ضایعات کشاورزی در سه مرحله پیش از برداشت، برداشت و پس از آن روی می‌دهد ولی قسمت عمده ضایعات مربوط به مراحل برداشت و توزیع محصولات می‌باشد بنابراین کاهش ضایعات محصولات کشاورزی، اصلاح سیستم غذایی و متعادل کردن مصرف نیاز به برنامه‌ریزی منسجم و هماهنگ با جمیع عوامل مؤثر دارد. از آنجا که علل عمده بروز ضایعات در محصولات کشاورزی به عدم آگاهی و دانش کافی کشاورزان، انبارداران و... نسبت به اصول علمی مربوط به تولید، نگهداری، بسته‌بندی، حمل و نقل و توزیع محصولات غذایی بستگی دارد، لذا تدوین برنامه‌های آموزشی نهاد ترویج نسبت به دیگر نهادها، بیشترین اثر بخشی را در این راستا خواهد داشت. ترویج نقش آموزش دهنده و اطلاع رسانی را در جوامع مختلف دارد و با شناخت کافی از همه زمینه‌ها، امکانات و کمبودهای موجود، می‌تواند راهکارهای مناسب را شناسایی و شیوه‌های انتقال تکنولوژی مناسب را مشخص و طرح ریزی نماید. این مقاله توصیفی که به روش کتابخانه‌ای تهیه شده است به بررسی ضایعات بخش کشاورزی، مراحل گوناگون اتلاف محصولات کشاورزی، عوامل ایجاد کننده ضایعات کشاورزی، پیشنهاداتی برای افزایش بهره‌وری و کاهش ضایعات و نقش ترویج در کاهش ضایعات محصولات کشاورزی می‌پردازد. در پایان نتیجه‌گیری می‌شود که ترویج کشاورزی با شناسایی علل و عوامل مختلف ایجاد ضایعات در محصولات کشاورزی و برنامه‌ریزی صحیح جهت کاهش ضایعات محصولات کشاورزی، می‌تواند سبب افزایش در تولید محصولات بدون افزایش در سطح زیر کشت شده و ضمن فشار کمتر به محیط زیست، هزینه‌های تولید را کاهش و درآمد کشاورزان بخصوص کشاورزان خرده پا را افزایش دهد.

واژه‌های کلیدی: ضایعات کشاورزی، ترویج کشاورزی، کشاورزان، محصولات کشاورزی